
Fra: Ole Inge Bekkelund <ob377@kirken.no>
Sendt: 11. mai 2018 11:02
Til: Postmottak KMD
Emne: Høringssvar «Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene»

Hei

Kirkerådet i Den norske kirke ønsker med dette å gi sitt høringssvar til «Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene», om desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene på høring.

Kirkerådet beklager at dette blir sendt to dager etter høringsfristen, men håper likevel dette kan tas med blant innspillene. Forsinkelsen skyldes problemer hos oss med å benytte den elektroniske portalen.

Vår uttalelse lyder som følger:

De kirkelige kulturminnene

Kirkerådet merker seg at utvalget ikke spesifikt kommenterer kirkebyggene eller de andre kirkelige kulturminnene i forbindelse med reformen. Kirkerådet svarer derfor på utredningens hovedtrekk.

Kirkebyggene representerer en særdeles verdifull del av kulturminnene fra de siste tusen år av vår norske historie. De aller fleste, også de eldste middelalderkirkene, har hatt en kontinuerlig, aktiv bruk og har samme funksjon som da de ble bygget. Dette kan knapt sies om noen annen bygningstype og gjør at kirkebyggene står i en særstilling blant norske kulturminner. De forteller om 1000 års kulturhistorie og er blant de fremste eksemplene innen arkitektur, kunsthistorie og håndverk. De enkelte århundrene har satt sine spor i byggene, som derved gir unike bilder av vår kulturhistoriske utvikling. I kirkene synges noen av de samme sangene, brukes en rekke av de samme ordene og tekstene som har fulgt kirkens historie i to tusen år – og vår egen historie i opptil ett årtusen.

Både ut fra kirkebyggenes karakter av historiske minner og aktive bruksbygg er det avgjørende at de ulike forvaltningsorganene for kirkebygg har høy kompetanse på disse byggene. Denne kombinasjonen av en unik historisk bygningsmasse og den aktive og mangfoldige bruk som de aller fleste av disse byggene har- krever en egen kompetanse.

Saksfeltet kirkebygg har mange utfordringer, hvorav noen angår det historiske miljøet og stedsutviklingen, andre går på rent bygningsvedlikehold og klimautfordringer og igjen andre deler går på det liturgiske rommet med kirkekunst, inventar, helhetlige interiører med kunst og instrumenter.

Kirkens omgivelser er allerede lagt til fylkeskommunalt nivå. Kirkebyggene for øvrig ligger hos nasjonal myndighet, hos Riksantikvaren.

I høringsrapporten står det (side 10) at «Utvalget foreslår følgende oppgaveoverføringer til fylkeskommunen»:

- Ansvar for hovedmengden av førstelinjeoppgaver på kulturminnefeltet som i dag ligger til Riksantikvaren. Ansvaret for relevante tilskuddsordninger foreslås lagt til fylkeskommunene. (side 12)

I kapittel 17 Kulturminnevern, og nærmere i kapittel 17.1.1 Foreslåtte endringer som del av regionreformen, står følgende: «Oppgaver knyttet til kulturminneloven og hvor omfanget av saker bidrar til å bygge sterkere kompetansemiljøer regionalt. Dette innebærer å overføre et større ansvar i forvaltningen av de fleste automatisk fredede kulturminner til regionalt nivå.»

Videre presiseres det (side 132) «Ifølge Klima- og miljødepartementet skal Riksantikvaren beholde førstelinjeansvaret for enkelte saksområder og objekter av vesentlig nasjonal verdi, som er viktige for en samlet og enhetlig oppfølging av nasjonal politikk. Det samme gjelder saksområder som krever særlig spisskompetanse, der det er lite effektivt å bygge opp kompetanse regionalt. Samlet vil dette bidra til å sikre direktoratets kompetanse og faglige legitimitet.»

Kirkebygg er en kulturminnetype som finnes i alle norske kommuner, og det er som regel også flere kirkebygg i hver kommune. Kirkebyggenes historie viser at dette ofte var det eneste *offentlige* bygget på stedet, i tillegg til at det ofte også er det, eller blant, de *eldste* byggene på stedet.

Store deler av saksbehandlingen knyttet til disse kirkene dreier seg om endringer av liturgiske bruk og den liturgiske betydning av kirkene. For kirken er dette et saksområde av største betydning for kirkens liv og virksomhet. Allerede i dag er det få med antikvarisk faglig kompetanse knyttet til den liturgiske historie, kunnskap om de liturgiske rommene og kunsten som er i disse. På samme måte er det liten kompetanse på kirkens behov, dynamikken i kirkens utvikling og konsekvenser av restriksjoner forårsaket av antikvariske hensyn for kirkens liv. Dette gjelder også kirkemusikk og spesielt orgler.

Den norske kirke er definert grunnloven som: «*Den norske kyrkja, ei evangelisk-luthersk kyrkje, står ved lag som den norske folkekyrkja og blir stødd som det av staten*» Den norske kirke er skilt fra Den norske stat og har en selvstendig demokratisk organisasjon. Kirkebyggene og deres materielle og immaterielle historie vil også i fremtiden være helt vesentlige deler av den norske kulturarv, slik grunnlovens paragraf 16 legger til grunn.

For tiden er lov og regelverk knyttet til kirken og kirkebyggene under endring. Det foreligger forslag fra Riksantikvaren om fredning av et større antall kirker, utover de fra før 1650, og rundskrivet T-3/2000 som bl.a. regulerer Riksantikvarens rådgivning til kirkelige organer faller bort. I forbindelse med forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn foreslås det at rundskrivets innhold skal reforhandles mellom Kirkemøtet og Riksantikvaren, og at disse i samarbeid vil «kunne fastsette ordninger og saksbehandlingsregler som fortsatt sikrer en kulturminnefaglig behandling av kirkebyggsaker, ut over det som kan pålegges i medhold av kulturminnelovens gjeldende bestemmelser. Departementet mener det er viktig at det kommer på plass systemer som kan sikre kirkenes kulturhistoriske verdier, og er derfor i likhet med det

berørte fagdepartementet opptatt av at det er en god dialog mellom kirken og Riksantikvaren knyttet til dette temaet.» (Kapittel 8.3.10 Kirkebygg, i «Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven)»)

Denne uavklarte situasjonen gjør at en delegering til regionalleddene på det nåværende tidspunkt ikke bør finne sted.

Videre mener Kirkerådet at en delegering til fylkeskommunene av den saksbehandling som går på kirkebyggene og ikke minst deres interiør, vil bety en betydelig svekkelse av saksbehandlingen faglige nivå, fordi man ikke kan forvente at det er adekvat kompetanse regionalt i det som allerede på nasjonalt nivå er krevende.

Etter vårt syn vil det derfor være langt mer kostnadseffektivt og faglig realistisk å samordne og styrke den nasjonale kompetansen innen dette feltet, enn å fordele et så begrenset saksfelt på et større antall fylkeskommuner. Vi vil be om at det utredes et kirkelig organ som får forvaltningsansvar delegert av Riksantikvaren og som arbeider etter felles nasjonale antikvariske prinsipper.

Med hilsen

Ole Inge Bekkelund

Avdelingsdirektør

Kirkerådet

Den norske kirke